

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput VIII. Occultum crimen proximi revelare tres causas permittunt,
scilicet justitia, charitas, necessitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

credant, leviter credunt, juxta illud: *Qui cito credit, levis est corde.*

53 Tales nihilominus frequenter peccare graviter contra justitiam asserimus cum Soto, Card. de Lugo, Layman, Bonacina, & aliis. Ob rationem oppositam. Quod enim Scotus in 4. dist. 15. q. 4. ait, raram hujusmodi narratoribus fidem adhiberi, est contra experientiam, e contra docentem ipsis frequenter fidem adhiberi, si non certam, saltem talem, quâ saltem in dubium revocatur, adeoque graviter læditur fama bonæ proximi. Quoties verò tales sunt circumstantiæ, ut narratio nata sit (spectatâ fragilitate hominum) ingerere fidem, suspitionem, vel dubitationem graviter diminutivam famæ bonæ proximi, talis narratio est mortale peccatum contra justitiam: cum taliter narrans sit vera causa notabilis diminutionis famæ bonæ proximi. Et iste est communis Doctorum sensus. Imò certa sunt crimina, ut hæresis, proditio, &c. de quibus suspicio vel dubium, magis infamat hominem, aliâ probatâ famâ, quàm certitudo de aliis criminibus, ut benè advertit Bannez q. 73. art. 2.

54 Cavendum ergo à narrationibus ex auditu, tamquam in praxi valdè periculosis: quia licet in speculatione fieri possit, quòd præcisè referens se hoc vel illud audivisse de tali, se tamen nihil de eo scire, nec credere, contra justitiam graviter non peccet, si prudenter judicet, auditores nec credituros, nec de tali male suspicatos: sæpè tamen hinc mentitur iniquitas sibi, sæpè nimia de aliis loquendi facilitas sibi blanditur. Et dato, non concessio, quòd talis non peccaret contra justitiam, saltem peccaret graviter contra charitatem, si advertere posset auditores ex sua levitate credituros, ut ostendit Layman hic.

CAPUT VIII.

Oculum crimen proximi revelare tres causa permittunt, scilicet justitia, charitas, necessitas.

55 Prima itaque causa est justitia, ex cujus dictamine Judex, vel Superior (servato juris ordine) occulta subditorum peccata manifestare potest, vel ad eorum correctionem, vel ad aliorum exemplum. Si enim servato juris ordine Judex possit ex justitiâ dictamine malefactorem occidere, potest & diffamare. Unde nec peccant, qui zelo justitiæ (servato fraternæ correctionis ordine, dum utiliter servari potest) in judicio accusando, vel testificando, crimen alterius Judici manifestant.

56 Secunda causa est charitas, ex qua occulti defectus proximi (servato, ut antè, fraternæ correctionis ordine) Superiori denuntiantur ad emendationem ipsius, vel aliis etiam revelantur, ob aliquam ex quatuor prioribus causis, seu finibus num. 41. ex Gersono enarratis. Et idè detractor non est, qui occultum crimen proximi revelat ad avertendum periculum a-

liquo imminens Communitati, vel privato innocenti. Quia commune & privatum innocentis bonum præferendum est bono privato nocentis. Quam ob causam licitum est (circumspèctè tamen) revelare occultos defectus illius, qui aliâs, cum publico damno, præficiendus esset alicui officio. Licet etiam monere proximum, ut sibi caveat ab occulto fure (aliâs ipsi nocituro) vel declinet consortium ejus, quem scit corruptis esse moribus; ne per istud consortium vel colloquia corruptatur. Quâ ratione Christus Luc. 12. manifestavit hypocritam Phariseorum, & Apostolus 2. Timoth. 4. *Alexander (inquit) Evangelium multa mihi ostendit, quem in devisa.* Denique S. Thomas q. 70. a. 1. ad 2. dicit manifestanda esse ea quæ homini commissa sunt sub secreto, si pertinent ad corruptionem multitudinis, spiritualem, vel corporalem, vel in grave damnum alicujus persone.

Si itaque nosti quempiam furis addictum, monere potes, imò ex charitate debes (saltem interrogatus) ut sibi caveat, vel ne sibi eum in famulitium suum accipiant. Si videas innocentem extremo supplicio afficiendam, potes, imò debes Judici revelare homicidam, ne pro eo innocens pereat. Dumque agitur de officio, beneficio, religione, matrimonio, si nosti impedimentum, ex quo prudenter timeas grave damnum obventurum, teneris revelare, nisi aliâ viâ, v. g. correctione fraternâ, malum avertere valeas.

Hoc etiam titulo multi Doctores excusant eos, qui ex amica compassione manifestant occultos fratris defectus. Verùm ad hoc opus est lapide lydium, ad discernendam, an charitatis aurum tunc verum sit, & purum, an cotiâ mixtum, vel aurum falsum, potius quàm verum: subtilissimè namque fallit privatus amor, ut per fictam compassionem securius & perniciosius ad detrahendum inducat, prout ostendit D. Bernardus Serm. 24. in Cant.

Tria igitur à te observanda sunt, si decipi non vis. 1.º an non leviter id facias, uti contingit dum ex impetu moveris absque matura discussione spei profectus, utrum benè fundata sit, an non. 2.º an is cui revelas, utiliter ad profectum illum collaborare velit & possit. 3.º an nullum inde malum imminet delinquenti, præter id quod necessarium est ad procurandam ipsius emendationem. Nisi ad ista attendaris, ne tibi de compassione blandiaris, sed time, ne in te quadret istud Sapientis: *facie verbis paraveris fatuus*; time etiam, ne dum prætextu charitatis revelas occulta fratris, charitatem justitiâque lædas, absque justa necessitate revelando, vel defectus incertos, solâque suspitione notos, pro certis manifestando. Cum injustum sit ex causâ incerta quempiam afficere infamiâ certâ.

Tertia causa est necessitas, ut si aliter ab injuriosa vexatione nequeas liberari, nisi occultum vexatoris crimen declarando. Quia tamen in te servandam est inculpata tuteia mo-

deramen, sicut in quacumque alia iusta defensione adversus injustum aggressorem. Hac ratione reus potest injustam contra se depositionem infirmare, manifestando crimen occultum (dummodo verum) deponentis.

61 Huc plerique Doctores revocant necessitatem consilii, consolationis, seu doloris leniendi; ex qua permittunt uni vel alteri amico narrare injuriam ab altero occulte acceptam, tamen si aliquam inde infamiam sit incururus. Hanc enim sibi imputare debet (inquit) eò quòd nimis durum esset, acceptam injuriam apud se debere concoquere, nec posse de ea conqueri apud amicum, consilium vel consolationis gratiã.

62 Verum id non facile admiserim. Nec enim consonum videtur Oraculo Apostolico: *Noli vinci à malo, sed vince in bono malo*, uti nec aliis Evangelicis Christiane patientiæ documentis. Imò nec rationi Christianæ, quæ dicitur proximum sine cogente necessitate non infamandum. Hoc autem fit in illo casu. Neque enim ad leniendum dolorem necessaria est proximi diffamatio: cum sine illa dolor leniri queat ad Deum amicorum amicissimum confugiendo, ab ipsoque patientiam & consolationem necessariam exorando, qui *consolatur nos in omni tribulatione nostra. 2. Cor. 1.*

63 Et quæ necessitas nominandi personam, consilium accipiendi, vel consolationis gratiã? An non potest amicus amicum consolari, consiliumque ipsi dare, licet nesciat personam injuriantis? Sed & afflictus animus difficilè servare potest necessarium moderamen, soletque acceptam injuriam exaggerare, suspitionesque & judicia temeraria interficere, amicisque indifferetis, eam ulterius propalaturis, accipiendæ consolationis prætextu rem revelare, vel pluribus quàm necesse sit. Denique justum non est pro exigua consolatiumcula gravem proximo infamiam causare (uti plerumque fit) cum moderamen justum excedatur, dum tanto proximi malo exigua consolatiumcula emitur.

64 Nec ratio contradicentium solida est: quia non videtur satis christiana, imò siquid probat, probat licitam esse vindictam, seu reditionem mali pro malo ad leniendum dolorem, ut consideranti apparebit.

65 A fortiori rejiciendum est id quod Joannes de la Cruz ait in Directorio suo §. 8. q. 2. a. 2. dub. 3. *Si persona secretò injuriata, non valens se à dolore cohibere, in querimoniis erumpat publicas, non illico de peccato mortali damnatur, si injurians infametur: durum enim videtur, sic afflictum animum cohibere... cum hac naturalissimum sit, &c.* Ex sola namque imperfecta deliberatione excusari potest à mortali, si ex hoc injurians graviter infametur, nec nisi vitio corruptæ naturæ naturalissimum dici potest factum istud, eo scilicet modo quo naturalissima dicitur vindicta, cujus abstinencia, licet naturæ corruptæ dura, sub gravi obligatione est. Similiter ergo, &c. Christianus ergo, istis in casibus, di-

cere debet cum Psalmista: *propter verba labiorum suorum ego custodivi vias duras.*

Dicit quidem S. Thomas q. 73. a. 2. *Si 66 verba, per que fama alterius diminuitur, profert aliquis propter bonum necessarium, debitis circumstantiis observatis, non est peccatum, nec potest dici detractio.* Verum observanda est clausula ista: *propter bonum necessarium: necessitate utique tantã, quæ abstergere queat & quodammodo compensare proximi infamiam, aliæque inconveniencia ex ea secutura.* Tantò proinde gravior est detractio, quantò hinc minor est necessitas, inde gravior infamatio, notabiliorque inconveniencia ex ea sequi pronum est.

CAPUT IX.

A mortali detractio non excusatur, qui vel uni viro prudenti, sine justa necessitate, re-velat grave crimen occultum proximi, etiam si vir ille credatur secretum servaturus.

EST communis contra Cajetanum, Cordu-
bam & Navarrum, quibus id non videretur esse mortale; quia ipsis videtur, quòd tali viro prudenti dicere, moraliter perinde est ac nulli dicere, vel saltem non est proximum graviter infamare. Cum enim tanta sit bona plurium opinio de aliquo, notabile non est, si unus vel alter malam de te opinionem concipiat: utpote quæ non est infamia simpliciter, sed secundum quid.

Sed in contrarium est S. Chrysostomus, dum
hom. 3. ad popul. Antioch. dicit: *Hoc verò ridiculum magis est, quòd talem habentes vitam, & res suas negligentes, cum aliquid arcanum dixerint, rogari audientem, & adjurant, ne cuiquam amplius alteri dicat, hinc declarantes, quòd rem reprehensione dignam commiserunt. Sed enim illum ut nemini dicat, rogas, & velut de re non exigui momenti adjuras, multò magis ea priorem huic dicere non oportebat. In tuo sermone habebas: postquam ipsum prodidisti, tunc salutem ipsius curas. Si non vis efferrì, neque alteri ipse dicas. Postquam verò alteri prodidisti sermonis custodiam, superflua facis, & inutilia, admonens & obsecrans pro dictorum custodia. Sed jucundum detrahere: imò jucundum non detrahere. Detrahens enim deinceps in agonia est, suspicatur, & timer, penitentiam agit, & linguam suam mandit, timens & tremiscens, ne forte aliis enuntiatum verbum, magnum sibi periculum offerat... Apud seipsum verò continens, in securitate plurima cum multa vivet voluptate. Audisti sermonem (inquit Eccles. 19.) moriatur in te: confide, non te dirumpet. Quid est, moriatur in te? extingue ipsum, desode, nec exire, neque penitus moveri permittas. Hactenus Os aureum, manifestè innuens talem esse detractorem, in re non parva; adeòque graviter peccare.*

Assertio itaque nostra probatur 1. ex Chry-
sostomo. 2. ex S. Thoma q. 73. a. 1. ad 2.
aiente: *Etiamsi uni soli aliquis de absente ma-
lum dicat, corrumpit famam ejus, non in toto,*